

denne rapport, skal her kun anføres nogle hovedresultater af undersøgelsen.

Socialforskningsinstituttet har beregnet antallet af børn uden for ægteskab under 7 år og børn, til hvis forsørgelse der af det offentlige udbetales bidrag, til ca. 74.000. Af disse børn er antagelig mindst 30 pct. ikke blevet registreret som tilsynsbørn af børneværnsudvalgene. Særligt i landkommunerne er der betydelige mangler på dette punkt, idet ca. 80 pct. ikke er fundet registrerede.

Man har således i vidt omfang undladt at tage spørgsmålet om etablering af tilsyn op. Alligevel fremgår det af undersøgelsen, at det er en udbredt opfattelse hos de tilsynsførende, at man godt kunne fritage en væsentlig del af de børn, der faktisk er under tilsyn.

I de tilfælde, hvor der er børn under tilsyn, er intensiteten af tilsynet ofte ringe. Der aflægges således kun i enkelte kommuner det antal besøg, som er påbudt, og oplysninger om de drøftelser, de tilsynsførende har med familierne, og om den hjælp de yder, tyder på, at de tilsynsførende i hvert fald i de mindre eller helt små kommuner som regel indtager en passiv holdning til arbejdet.

Formændene for børneværnsudvalgene stiller sig gennemgående tvivlende over for spørgsmålet om nødvendigheden af i det hele taget at føre det almindelige tilsyn. Dette er særligt i de mindre kommuner begrundet med henvisning til, at man kender hinanden så godt, at der ikke er grund til at føre regelmæssigt tilsyn. En anden begrundelse for den passive holdning er diskretionshensynet over for familierne.

Selv om det foreliggende materiale således har vist, at den gældende tilsynsordning administreres mangelfuldt af mange børneværn, viser dog erfaringerne fra nogle kommuner, at et forebyggende rådgivningsarbejde kan gennemføres på en effektiv og positiv måde.

b. Forslag vedrørende familierådgivning.

På denne baggrund er det anset for nødvendigt at foretage følgende ændringer af reglerne om børneværns forebyggende virksomhed:

1. Det overvejende kontrollerende tilsyn med det enkelte barns forhold må afløses af en positiv rådgivning og støtte, omfattende hele familien.

2. De hidtidige store tilsynsgrupper må ændres, således at familierådgivningen kommer til at omfatte de familier med børn, som efter almindelige erfaringer eller efter forholdene på stedet må antages i særlig grad at have støtte behov.

3. Den hidtidige pligt for visse befolkningsgrupper til at underkaste sig tilsyn må afløses af en ret,

i et vist omfang også en pligt for børne- og ungdomsværnet til at tilbyde vejledning og støtte. Familierne skal i almindelighed selv kunne afgøre, om de vil modtage tilbuddet. I situationer, hvor børneværnets løbende rådgivning må anses for påkrævet af hensyn til barnets tarv, uanset at familien stiller sig afvisende, må børneværnet kunne gå frem efter reglerne om særlige hjælpeforanstaltninger i kap. 4, og f. eks. beskikke en tilsynsværge for vedkommende barn.

Til nærmere begrundelse for disse ændringer skal anføres følgende:

De nuværende tilsynsregler har deres oprindelse i en tid, hvor de sociale forhold for børn med ugifte mødre — særlig i de større bysamfund, der opstod i forbindelse med industrialiseringen — var så dårlige, at en ekstraordinær indsats var påkrævet for at standse en meget stor dødelighed blandt børnene og udbredt vanrøgt af og misbrug af plejebørn.

Disse forhold er nu ændrede, så det ikke i samme grad som tidligere er påkrævet med særlige kontrolforanstaltninger over for disse børn. Det opfattes derfor i stigende grad som en mindre rimelig forskelsbehandling, at lovgivningen uden videre opretholder et særligt tilsyn med børn født uden for ægteskab og børn, til hvis forsørgelse der udbetales bidrag af det offentlige. Dette gælder især, efter at man ved lov om børns retsstilling fra 1960 har bestræbt sig på i øvrigt at undgå særbehandling af børn uden for ægteskab, og efter at man ved lov om offentlig forsorg fra 1961 har ophævet de fleste bestemmelser om retsvirkninger af at modtage offentlig hjælp.

Børne- og ungdomsværnet må fortsat sætte ind med en støttende virksomhed ikke alene, hvor konkrete vanskeligheder gør særlige foranstaltninger påkrævet, men helst også på et tidligere stadium, således at vanskelighederne så vidt muligt kan imødegås, før de er blevet af alvorligere karakter. De familier, der har behov for denne forebyggende virksomhed, må imidlertid søges såvel uden for som inden for de hidtidige tilsynsgrupper.

I overensstemmelse med disse synspunkter og i overensstemmelse med de principper, der i øvrigt ligger til grund for lovforslaget, er det derfor foreslået at lade det obligatoriske tilsyn med visse grupper af børn bortfalde og i stedet at udforme loven således, at der gives børne- og ungdomsværnet adgang til og i visse tilfælde pligt til at henvende sig med tilbud om råd og vejledning til familier med børn, som må antages i særlig grad at trænge til sådan støtte.

For at tilskynde kommunerne til at gøre rådgivningsarbejdet mere effektivt end hidtil ved